

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

za celo leto 2 gld. 40 kr., za pol leta
20 kr. — Posamezni list velja 5 soldov.

Uredništvo in opravištvost lista je v „Narodni tiskarni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

„Slovenski Tednik“

stopa denes prvokrat med Slovence. Namenjen je našemu kmetškemu ljudstvu, katero tudi hoče in mora pozvedeti, kaj se po svetu godi, kaj je novega in kako Slovenski in drugi národi napredujejo.

Davno že so minoli časi, ko je kmet bil tlačan graščakom. Tačas mu nijso gospoda nič dali vedeti, in on ni misliti nij smel, kako bi se vladalo v deželi in kakšnem bi trebalo biti postavam, da bi bile koristne in pravične vsim stanovom.

A zdaj ima kmetški stan iste pravice, kakoršne drugi stanovi. Ne sme se nobeden nov davek naložiti, nobena nova postava dati, da ne bi tudi kmetški stan v postavodajalnih zborih bil zastopan po svojih poslancih.

Zato je treba, da se tudi kmetški gospodar kolikor toliko bávi (pečá) s politiko; umeti mu je občinske, deželne in državne razmere, da se ve potezati za svoje osobne, národne in državljanske pravice.

O vsem tem bode govoril „Slovenski Tednik.“

Pa tudi o gospodarstvu, o poljedelskih, živinozdravilskih, ovočnih (sadnih) in vinogradskih stvarih bode „Slovenski Tednik“ donášal podučne kratke spise.

A poleg tega vsak teden prinese novic za kratek čas.

Upravo bi „Slovenskemu Tedniku“ zdaj bilo svojim bralcem povedati, kaj misli o mnogih političnih, národnih, šolskih, cerkvenih in drugih vprašanjih, o katerih človek vsak dan sliši govoriti. „Slovenskemu Tedniku“ bi se bilo izpovedati svojega programa, to je, onih načel, katera se mu zdé najboljša, da bi se po njih Slovenci ravnali. A to se ne dá storiti z malo besedami niti v enem listu. A tega niti zdaj tudi treba nij.

„Slovenski Tednik“ prispeje k vam možje, vsak teden po enkrat, in bode torej imel dosti prilike, svoja načela razlagati.

A naši bralci smejo upati, da bode „Slovenski Tednik“ vselej govoril resnico in branil pravico.

Kaj je novega po Slovenskem.

Vsak teden hočemo svojim bralcem poročati, kaj se je posebnega po Slovenskem pripetilo, politične in druge novosti.

Volitve za državni zbor, od katerih govorimo v enem prihodnjih listov, sicer še nijso razpisane, vendar so tudi že po Slovenskem bili shodi in pogovori, kdo da bi se naj za poslanca izvolil. Mi moremo le pohvaliti volivce, da se brigajo za svoje pravice in bomo še večkrat priliko imeli, o volitvah pomenkovati se.

Na Kranjskem so se v Repnjah patri jezuiti pred nekoliko leti naselili brez vladnega privoljenja. Jezuiti so delali

misijone od fare do fare, kakor dá bi mi Slovenci bili pagani ali ajdje. Nam so se taki misijoni zmirom prav nepotrebni zdeli; saj imamo svoje domače duhovnike, da nas zadosti v veri podučje. Vsled prenapetih pridig teh jezuitov je več ljudi obnorelo. Zato je postala občna nevolja proti jezuitom in vlada je zaukazala, da morajo kranjsko deželo precej zapustiti. Slišimo, da gredo jezuiti odtod na Koroško. Srečen pot!

V Trstu je mestno starešinstvo lahon-sko ter neče pravično biti slovenskim okoličanom. Slovenci v okolici imajo šest zastopnikov v starešinstvu tržaškem, a edini poslanec g. Ivan Nabergoj, posestnik v Proseku, potezuje se za svoje slovenske rojake in se ne boji kričanja Lahonov. Slovenski okoličani smejo ponosni biti, da imajo med soboj takega poštenega rodoljuba in vrlega zagovornika narodnih pravic.

— (Iz savinske doline) na Štajerskem se nam piše 27. junija: Osepnice še zmirom hudo razsajajo, posebno po srednji savinski dolini in je že več otrok in tudi nekoliko odraslih na tej bolezni umrlo. V takih okolščinah bi kazalo, da se mrliči precej v mrtvašnice odneso in ne doma v hišah na pare deno. Osepnice so najbolj nalezljive kadar se suše in lupijo. Šole naj bi se že zdaj zaprle, sploh pa bi se moralo paziti, da noben otrok, če je imel osepnice, prej ne sme v šolo, predno so se kraste popolnem olupile in je koža zopet zdrava videti.

— (Iz Postojne) se nam piše: „Tukajšnji kavarnar g. Merkel je 26. t. m. velicega volka ustrelil. Volk tehta blizu 90 funtov. Najbrž se je priklatil iz gozda za ovci, pa se mu nij izšlo po sreči. — Pri tej priložnosti naj še povem, da tukajšnji oskrbnik državnih sadišč, g. Fr. Padar razlaga v ljudski in nedeljski šoli gozdarske in kmetijske reči z dovoljenjem c. k. okrajnega šolskega sveta — brezplačno.

— Iz Ljutomera se piše 30. junija: Naša okrajna posojilnica lepo napreduje. Promet denarja se vekša od dne do dne, ravno v tej meri raste zaupanje, katerega to

društvo popolnem zasluži, kajti v pomoč je ljudem vseh stanov, ter ne tira nobene politike.

Naše čitalniško društvo nameravamo preustrojiti v „politiško-gospodarsko“ društvo, ali pa tudi samostalno tako društvo osnovati. Sprevidamo namreč bolj in bolj, da čitalnica po sedanjih pravilih ne ustreza našemu kmetiškemu ljudstvu in ne zadostuje pri sedanjih razmerah. Pa o tem bodem že pozneje poročal.

— (Štajerski deželni šolski svet) je 19. jun. dovolil razširjenje ljudske šole v Mozirji in Središči za en razred. — Katehetu Fr. Janežiču v Mariboru se je izrekla zahvala za njegovo čez tridesetletno delovanje.

— („Du windischer Esel“) pravijo surovi nemški ali nemškutarski kulturonošci Slovincu posebno na Štajerskem in Koroškem kadar hočejo povedati kako visoko stoje nad Slovanom. Tako je tudi pretečeni teden neki nemškutarski debel Celjan traktiral premožnega Slovence O. v Dobrni z istim kulturnim primkom „windischer Esel“. Ali Slovenec si v lastni hiši od debelega nemškutarja taci na njegovo narodnost zmerjajočih grdihih titulov nij dal dopasti, temu je pograbil nemškutarja čez pas in ga iz svoje hiše na ulico vrigel na ves vzdolž. Voznik, ki je bil nemškutarskega Celjana tja pripeljal, nij ga hotel nazaj voziti, ko je čul da je zato bil iz hiše vržen ker je na Slovence psoval. Tudi drugi vozniki ga nijso hoteli voziti. S težavo je naposled nemškutar dobil za drag denar voz, ki ga je spravil domu. Drugikrat se bode pa gotovo varoval Slovence ogovoriti z nemškim „windischer Esel“.

— Iz Šoštanja na slov. Štajerskem 29. junija [Izv. dop.] Denes v nedeljo zjutraj ob četrt na 6. uro je bil pri nas hud potres, kateri je trajal kakih 10 sekund in šel od vzhoda do zahoda; jutro je bilo jasno in vreme mirno. — V noči 25. junija je bila v naši dolini hudour a. Treščilo je v pristavo J. Stropnika, katera je do tal pogorela; še živine nij bilo moč vse rešiti, dve svinji in dve kravi ste pogoreli. Škoda znaša

2000 gld. Nesrečni posestnik pa nij bil pri nobenem društvu zavarovan tedaj ga samega vsa škoda zadene. Sploh moram grajati tukajšne kmetske posestnike, da še polovica njih nij zavarovana. To je velika nemarnost. — „Slovenski Tednik“ nam bode dobro došel; samo to želimo, da se ne spušča v pričkanje in kreganje o političnih programih. To nij za naše kmetsko ljudstvo. Ono si želi poduka v mirni, tehtni besedi.

— (Strela udarila.) Piše se nam: 20. t. m. je v Zavrči pri Ptuji strela udarila v hram in umorila 20letno deklico Barbaro Žiher. Opravljala je v kuhinji in ker je še v peči ogenj bil, in se kadilo, prišla je strela po dimniku v kuhinjo, kjer je ona stala. Dimnik je raztrgala, od klopi, ki se je v kuhinji nahajala, je velik kos odtrgala, a nesrečnej deklici je zadaj lase in po hrbtu kožo osmodila. — Svarilo, da se ne sme kuriti, ako se bliska.

Politični razgled.

Avstrijska država. V poletnem času je navadno bolj tiho in mirno v politiki. Nobeni zbori ljudskih poslancev niti deželni, niti državni nijso zbrani in tudi ministri gredo v tem času v toplice. Letos pa se jim nij zljubilo. Denarne homatije na Dunaji jim delajo preveč preglavice. Tudi se ministri pripravljajo na bodoče volitve v državni zbor, da bode tačas izvoljenih kolikor mogoče njihovih privrženikov in prijateljev.

Ogri in Hrvati so po večletnem pričkanji prišli do nekake sprave in mislijo skleniti pogodbo, po kateri bi Hrvatje nekaj opustili od svojih pravic, nekoliko pa bi se Ogri udali. Želeti bi res bilo, da enkrat pride do sprave med Ogri in Hrvati.

Vnanje države. Rusi so pred tremi meseci poslali vojsko v srednjo Azijo proti Kivanom, kateri so bili napadali ruske trgovce. Vojska je zdaj prišla do sredi kivanske dežele in vzela glavno mesto. Kivanski vladar pa je zbežal. Ruska, že zdaj največja država sveta, je po tej vojni zopet narastla za 5000 kvadratnih milj.

Francoska in španjska republika ne morete priti do pravega miru. Pa upamo, da zmaga pošteno rodoljubje in da se ne bode posrečilo hudobnim naklepom nekih častihlepnih ljudi, zatreti ljudovlado in narode.

Na Italijanskem prodajajo cerkvena posestva in so zanj že skupili čez štiri sto milijonov frankov.

Razne stvari.

* (Tihotapci) ali kontrebantarji s tobakom na srbsko-avstrijski meji blizu Pančeva in Beograda so oni pondeljek opolnoči bili zaloteni od financarjev. Pričel se je krvav boj, en financar je ubit, drugi hudo ranjen. Tihotapci pak so ušli.

* (Velika kača.) Na otoku pri mestu Nitra na Ogerskem so kosci seno kosili. Enemu koscu se ovije velika in močna kača okolo stegna. Kosec je bil ves prestrašen in si nij vedel pomagati. Tudi drugi si od početka nijso upali blizu; nazadnje si vendar eden kmetov korajžo vzame in s svojo koso kačo dvakrat prereže. Dasiravno je pri tem tudi moža v stegno hudo vrezal, vendar je prerezana kača pala na tla. Odrezan kačji del z glavo je potem kmetom še v goščo ušel, ker so bili tako v strahu da je niti ubiti nijso utegnili.

Gospodarske stvari.

— Jabolk se je lansko jesen 30 ti-soč sodov iz Amerike čez morje v Evropo uvézlo (pripeljalo), tēr so se drago prodala, največ na Rusko. Koliko je še po naših slovenskih deželah praznega prostora, kjer je zemlja pripravna sadnemu drevju. Že zdaj se vsako leto dosti sadja, posebno jabolk, proda v druge dežele in pridni ovočarji (sadjerejci) lep denar zanje izkupavajo. Na slovenskem Štajerskem pošiljajo jabolka po Dravi na čolnih doli do Rumunije in Turčije, pa tudi dosti sodov po železnici v severne kraje na Poljsko in Rusko, celó do Petrograda. Tam so ljudem naša jabolka, kar nam pomeranče. Zato svetujemo slovenskim kmetovalcem: Kjer koli imaš prostora za drevó, vsadi ga in strezi mu, hvalžno ti bode.

— Na Dunaji drže skozi vse mesto po vseh glavnih cestah železnice, po katerih konji voze vlačijo. Društva, ki se s tem prevažanjem bavijo, imajo več tisoč konj. Vsak konj dobi na dan po 18 funtov ovs, po 1 funt rezanice in po 10 funtov sena, v steljo pa 3 funte slame. Vendar konji težko morejo dve leti prebiti na teh železnicah.

— Štajerski kopuni so že malo ne po vsem svetu znani. 1869. leta se jih je prodalo 6000 v Pariz na Francoskem. Vendar poleg vse visoke cene, pitanje kopunov donaša le malo dobička; žito je zdaj predrago. Gosp. Vokaun v Celji zato svetuje, naj bi se kuretnina s červi (glistami, deževnicami) krmila, kakor se to na Francoskem in Angleškem dela: Napravi se več malih jam po 1 črevelj do 2 črevlja globokih in širokih, katere se napolnijo z rezanico, konjskim gnojem, drozgalico (mešto ali žonto) in črnc prstjo. V tej krmi se gliste (deževnice) naglo zredijo; na deveti dan se jama izprazni ter tako se lahko na stotine kuretnine preredi. Jamo je treba potem spet, kakor smo zgoraj popisali, napolniti. A taka krma je le za tist čas, dokler kuretnina raste. Kdor misli pitane kopune prodati, naj jih vsaj nekaj tednov pita z žitom, kruhom in mlekom.

Tržna poročila in tržne cene.

— Iz **Pešte** na Ogerskem se nam piše 29. junija: Vso pomlad smo imeli slabo vreme za setve, tudi meseca maja in junija bolj hladno in deževno. Še le poslednji čas je bilo topleje in naši gospodarji imajo spet upanje, da letina ne bo tako slaba, kakor so se bali. Pšenico je rja strla, vendar pričakujemo srednje letine; slabeje kaže rež; a ovs in ječmena obilno pridelamo. Tudi turšica in krompir sta si opomogla, od kar je vreme topleje. Seno smo največ srečno spravili, ter ga je toliko, da bode živina, imela z vrhom dovolj krme. Tedaj bi precej dobro kazalo, in ker se iz Ogerskega vsako leto dosti žita izvaž, tudi bi za one kraje dobro bilo kjer je treba žito kupovati. Vendar še nič gotovega nij, dokler snopje nij spravljeno.

Žitna kupčija zdaj nij posebna; vse čaka novega blaga. Tudi so žitne cene tolike, da se kupci le za silo z žitom zalagajo.

Cena je pšenici padla na 7 gld. do 7 gold. 50 kr. vagan; tudi cena rži se je znižala za 50 do 60 kr. in se dobiva vagan za 5 gld. 20 kr. do 5 gld. 40 kr. Ječmena, ovs in turšice se je ta teden malo privzelo (pripeljalo). Moka je bila že dolgo časa prav draga, a zdaj jih mlinarji začenjajo ceneje dajati, ker se žetev bliža. Proso je po 3 gld. 40 kr. do 3 gl. 50 kr. cent, kaša po 7 gl. cent. Svinjska mast je spet v ceni padla in je po 26 do 27 gld. cent brez posode, špeh je po 31 do 32 gld. cent.

Iz **Dunaja** se nam piše 29. junija: Žitna letina ne kaže tako slabo, kakor se je bilo bati do srede tega meseca. Od kar je topleje, žita lepo zore in tudi rja ne dela več škode. Zato so pretekli teden žitne cene padale za 60 do 70 kr. Pšenice se je ves teden samo kakih 12.000 centov prodalo po 7 gl. 60 kr. do 8. gl. 70 kr. cent. Rež je po 6 gl. 50 kr. do 6 gl. 20 kr. vagan. Z o v s o m nij nič kupčije in cena stoji pri 2 gld.

V **Varaždinu** je na sejmi 29. junija 1873 bila pšenica po 6 gld. 45 kr., rež po 4 gld. 30 kr., koroza po 4 gld., 20 kr., ajda po 4 gld. 40 kr. vagan in seno po 1 gld. cent.

— (Cena mesa v Ljubljani) za mesec juli je: funt najbolje govedine od pitane vola po 30, srednje 26, najslabše 22 kr.; kravje in volovje meso je po 27, 23 in oziroma 19 kr. funt.

— (Ljubljanski semenj) pretekli pondeljek je bil precej velik. Konj je bilo dosta nagnanih, tudi živine. Cena goveje živine je pala.

— (Svilni kokoni) ali mešički so kakor se nam iz Istre piše na trgu koperskem funt po gl. 1.50, japonski pa gl. 1.20. Dober kup, in to zaradi tega, ker je od lanskega leta dokaj izpredene svile neprodane ostalo. — Pridelalo se je je pa tudi prav obilno.

V Ljubljani 2. julija t. l.

Pšenica 7 gl. 40 kr.; — rež 4 gl. 60 kr.; — ječmen 3 gld. 20 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 4 gl. — kr.; — prosó 3 gl. 80 kr.; — koroza 3 gld. 80 kr.; — krompir 1 gl. 90 kr.; — fižol 5 gl. — kr.; — masla funt — gl. 51 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 27 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 90 kr.; — drva trda 6 gld. 50 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Loterijske srečke:

V Gradcu, 28. junija: 34. 61. 59. 6. 22. Na Dunaji, 28. junija: 45. 62. 58. 87. 1.

Razredne tarife za Štajersko od deželne komisijona izdane.

(Obrok za reklamacije do 12. julija 1873.)

Cenilni okraj	Razredni predel	N j i v e								V r t i						T r a v n i k i								V i n o g r a d i								
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Bruk na Muri .	I. gld.	18.50	14.50	11.—	8.—	5.25	3.20	2.10	1.20	24.50	18.—	14.—	10.—	—	—	25.50	21.—	17.—	13.—	10.—	6.75	4.—	1.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	11.50	8.75	6.—	4.25	2.60	1.80	1.—	—	19.—	15.—	12.—	8.50	—	—	19.—	15.—	12.—	8.50	6.25	4.25	2.80	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celje I. Konjice in Šmarje .	A	21.—	17.—	13.50	11.—	8.—	6.—	4.25	2.80	25.50	19.—	16.—	13.50	11.—	8.—	24.50	19.—	14.50	11.—	8.—	5.50	4.—	2.20	32.—	23.—	19.—	15.—	12.—	9.25	6.75	4.75	—
	B	16.—	13.—	10.—	7.50	5.50	4.—	2.80	1.60	17.50	13.—	7.50	—	—	—	17.—	12.—	8.50	5.50	3.20	1.60	—	—	19.—	13.—	6.50	3.30	—	—	—	—	—
Celje II. Gornji grad, Vransko, Celje in Laško .	A	18.50	14.50	11.—	8.—	5.50	4.—	2.60	1.60	23.—	18.—	14.—	10.—	—	—	20.—	16.—	12.—	8.50	7.25	4.75	3.20	2.20	19.—	14.50	9.50	4.75	3.—	—	—	—	—
	B	16.—	11.—	8.—	6.—	4.—	2.40	1.40	—	19.—	13.50	9.50	—	—	—	20.—	16.—	12.—	8.75	6.50	4.—	1.60	—	9.50	4.50	2.50	—	—	—	—	—	—
Nemški Landsberg .	I.	26.—	19.—	16.—	13.—	9.50	6.50	4.75	3.10	33.50	28.50	23.—	19.—	16.—	—	26.50	22.50	17.50	13.50	9.50	7.25	4.75	3.20	45.—	33.50	26.50	21.50	16.—	—	—	—	—
	II.	18.—	14.50	11.50	8.50	6.50	4.75	3.20	1.80	21.—	18.—	14.50	—	—	—	18.—	14.50	12.—	8.—	4.75	3.20	1.60	—	27.—	20.—	13.—	10.—	—	—	—	—	—
Feldbach . . .	E	24.—	19.—	15.50	12.50	9.50	7.25	4.75	2.90	28.—	23.—	19.—	15.50	12.50	—	32.—	24.—	18.50	15.—	11.—	8.—	4.75	2.50	29.50	24.—	19.—	15.—	8.50	—	—	—	—
Gradec (okolica) .	I.	26.—	19.—	16.—	13.—	10.50	8.50	6.—	3.60	40.—	32.—	24.—	19.—	14.50	9.50	32.—	24.—	19.—	14.—	12.—	8.75	6.50	3.20	30.—	24.—	19.—	14.50	7.25	—	—	—	—
	II.	19.—	16.—	13.—	10.50	8.—	5.50	4.—	2.50	25.50	20.—	16.—	12.—	8.—	—	24.—	19.—	14.50	12.—	9.50	7.25	4.75	2.40	30.—	19.—	14.50	7.25	—	—	—	—	—
Gradec (mesto) .	III.	16.—	12.—	9.50	7.25	5.50	4.—	2.80	1.60	16.—	12.—	8.—	5.50	—	—	24.—	19.—	14.50	12.—	8.—	5.50	3.20	1.60	14.50	7.25	—	—	—	—	—	—	—
	E	28.—	21.—	17.—	13.50	9.25	4.75	—	—	55.—	42.—	32.—	24.—	18.—	—	35.—	25.50	19.—	14.50	10.50	4.75	—	—	19.—	13.—	—	—	—	—	—	—	—
Hartberg . . .	I.	19.—	16.—	13.—	10.50	8.—	5.50	4.—	1.80	24.—	19.—	16.—	13.—	8.—	—	26.50	21.50	17.50	14.50	11.—	8.—	5.50	2.30	23.—	17.50	11.—	4.75	—	—	—	—	—
	II.	13.—	10.50	8.—	6.—	4.50	3.20	2.10	1.—	19.—	16.—	13.—	9.50	5.50	—	22.—	17.50	14.50	11.—	8.—	5.50	4.—	2.40	17.50	11.—	4.75	—	—	—	—	—	—
Judenburg . . .	III.	11.50	9.50	7.25	5.50	4.—	2.40	1.60	1.—	11.50	9.50	7.25	4.—	—	—	16.—	13.—	8.75	6.50	4.—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	I.	16.—	11.50	8.50	6.—	4.50	3.—	1.60	—	21.50	17.—	13.—	8.—	—	—	26.—	21.—	16.—	12.—	8.—	4.75	2.60	1.30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lipnica	II.	12.—	8.50	6.75	4.75	3.50	2.50	1.40	1.—	14.50	11.—	7.50	5.—	—	—	19.—	14.50	11.—	7.50	5.—	3.50	1.80	1.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	E	22.—	16.—	13.—	10.50	8.—	5.50	3.20	1.70	25.50	21.—	16.—	9.50	—	—	23.50	19.—	16.—	13.—	9.50	6.50	4.—	1.90	39.—	32.—	22.50	16.—	11.—	6.50	—	—	—
Ljubno	I.	15.50	12.—	9.50	7.50	5.25	3.60	2.50	1.70	23.—	17.—	14.—	9.50	—	—	24.50	17.—	14.50	11.50	8.—	5.50	3.—	2.30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	11.—	8.75	7.50	5.50	4.—	2.60	2.—	1.20	14.50	8.75	7.50	—	—	—	19.—	13.50	11.—	10.—	6.50	4.—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liezen I. . . .	E	10.50	8.75	6.75	5.75	4.75	2.20	1.40	—	13.—	10.50	8.75	—	—	—	15.50	12.50	9.50	7.—	5.—	3.50	1.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liezen II. . . .	E	10.—	8.—	5.75	4.50	2.80	1.60	1.—	—	12.50	10.—	8.—	—	—	—	15.—	11.—	8.—	6.50	4.50	2.80	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljutomer . . .	E	16.—	13.50	9.50	7.25	5.50	4.—	2.90	—	22.50	17.—	13.—	—	—	—	25.50	20.—	16.—	12.—	8.—	5.—	3.50	—	44.—	36.—	28.—	21.50	16.—	12.—	8.—	4.75	—
Maribor	I.	20.—	16.50	13.—	9.50	7.25	5.50	3.20	1.40	29.50	24.50	19.50	13.—	9.50	7.25	28.—	21.50	16.50	11.—	8.—	6.50	4.75	1.80	50.—	37.50	27.—	20.—	16.—	13.—	9.50	6.50	—
	II.	13.—	9.50	7.25	4.75	2.60	1.10	—	—	16.—	12.—	6.50	4.—	—	—	21.—	14.—	10.—	5.50	3.20	1.80	—	—	21.—	17.—	13.—	9.50	7.25	4.75	—	—	—
Murava	E	11.—	8.50	6.75	5.25	3.20	1.80	1.10	—	13.—	11.—	8.50	—	—	—	18.—	12.50	10.—	7.50	5.50	4.—	2.80	2.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	I.	20.—	13.50	11.—	9.25	6.50	4.50	2.40	1.40	25.50	20.—	13.50	11.—	—	—	29.50	19.50	13.—	10.50	8.—	5.50	3.20	1.80	49.—	37.50	27.—	19.—	16.—	13.—	8.50	4.25	—
Ptuj	II.	14.50	11.—	8.—	6.75	4.50	3.20	2.—	—	19.50	13.—	11.—	—	—	—	21.—	14.50	10.50	8.—	4.75	3.—	1.60	—	22.50	15.—	11.—	5.50	—	—	—	—	—
	E	20.50	15.—	12.—	8.—	6.—	2.60	—	—	22.50	17.50	13.—	8.75	—	—	30.50	25.50	21.—	16.50	12.—	8.—	6.—	2.50	38.50	32.—	26.50	20.—	14.—	8.—	4.—	—	—
Brežce (Kozje) .	I.	17.—	14.50	11.—	8.75	7.25	5.25	2.80	1.60	25.—	19.50	14.50	9.25	—	—	22.50	18.—	13.50	11.—	8.50	6.—	4.50	2.40	32.—	25.50	21.—	16.—	12.—	9.50	7.25	4.75	—
	II.	14.50	12.50	10.—	8.—	5.50	3.60	1.60	—	18.—	13.—	8.—	—	—	—	19.—	15.—	11.—	8.—	4.—	1.60	—	—	21.—	16.—	11.—	5.50	2.70	—	—	—	—
Weiz	I.	24.—	19.—	16.—	13.—	8.75	6.50	4.—	2.40	30.—	25.50	21.50	17.—	—	—	29.50	22.50	18.—	15.—	10.50	7.25	4.75	2.40	27.50	21.—	11.—	8.50	—	—	—	—	—
	II.	19.50	15.50	11.50	8.50	6.50	4.75	3.20	2.40	19.50	15.50	11.—	—	—	—	25.50	17.50	14.—	11.—	7.25	4.75	2.40	—	8.—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovenji Gradec	III.	15.50	12.—	8.50	4.75	3.20	1.60	—	—	15.50	12.—	—	—	—	—	23.50	16.—	13.—	10.50	7.25	4.50	2.40	1.20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	E	16.—	13.—	10.50	8.50	6.—	4.—	2.20	1.10	21.—	16.50	13.—	10.50	—	—	21.—	17.50	14.—	11.—	8.—	5.25	2.70	1.60	24.—	19.—	13.—	8.50	4.50	—	—	—	—

Razredne tarife.

V prilogi „Slovenskega Tednika“ prinesemo razredne tarife za Štajersko, katere je deželni komisijon v Gradcu izdal in zoper katere se smejo občine do 12. julija tega leta pritožiti.

Tarife so po cenilnih okrajih razredene. Po strani beremo imena okrajev in v vrsti naprej po celi strani tarife za dotični okraj.

Tarife pa so v vsakem okraju različne po tem, ali so gruntni dobri ali slabi. Njive so razdelene v osem vrst, najboljše spadajo pod razdel I., prav dobre pod II. in tako dalje do VIII., kamor spadajo naj slabše njive. Vrtni so razdeleni v šest vrst, travniki v osem vrst, vinogradi tudi v osem vrst, gozdi v sedem vrst, pašniki in plnine pa v osem vrst.

Kdor hoče tedaj poizvedeti, kako visoko je cenjen čisti dohodek njiv ali vinogradov ali travnikov v njegovem okraju, naj poišče na strani ime okraja; postavimo šmarski okraj. Najdemo ga v drugi vrsti pod: Celje I. Če beremo v tej vrsti naprej, najdemo številko 16 gold. Tedaj je komisijon cenil, da v šmarskem okraju najboljše njive dajo na leto 16 gold. čistega dohodka; njive II. vrste

dajo 13 gold., III. 10 gold. in tako dalje do VIII. vrste s samo 1 gold. 60 kr. čistega dohodka. Nasproti je konjiški okraj za 2 do 5 gold. višje cenjen v dohodkih njiv.

Poglejmo zdaj travnike. Deželni komisijon jih v osem vrst razdeli in ceni čisti dohodek od travnikov prve vrste v ljutomerskem okraju 25 gold. 50 kr., v ptujem okraju 29 gold. 50 kr., v Radgoni 30 gold.

Cenilni okraj	Razredni predel	G o z d i								Jezera, močvirji, ribniki			P a š n i k i								P l a n i n e							
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.		I.	II.	III.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Brak na Muri .	I.	gld.	3.60	2.80	2.—	1.20	—	—	—	—	—	—	4.—	2.80	1.40	—	—	—	—	—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—
Celje I.	II.	"	3.60	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	—	2.80	2.—	1.—	—	—	—	—	—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—
	A	"	3.20	2.20	1.60	1.—	—	—	—	6.75	—	—	9.50	6.50	4.—	2.—	1.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celje II.	B	"	2.—	1.20	—	—	—	—	—	—	—	—	4.25	2.70	1.60	1.20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	A	"	2.60	1.80	1.30	—	—	—	—	—	—	—	6.—	3.60	2.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nemški Landsberg .	B	"	1.90	1.40	—	—	—	—	—	—	—	—	4.50	3.20	—	—	—	—	—	—	1.—	—	—	—	—	—	—	—
	I.	"	5.50	4.50	3.60	2.80	1.80	—	—	8.—	5.50	—	9.50	6.50	4.—	3.20	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Feldbach . .	II.	"	3.50	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	—	4.—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	1.70	1.10	—	—	—	—	—	—
Gradec (okolica)	E	"	5.50	4.50	3.20	2.—	—	—	—	8.—	4.—	—	11.—	8.—	3.20	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	I.	"	6.50	5.25	4.—	3.20	2.40	1.80	—	10.50	8.50	—	8.50	4.75	2.80	1.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gradec (mesto)	II.	"	6.—	4.75	4.—	3.20	2.40	2.—	1.60	5.25	2.40	—	4.75	3.20	1.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	III.	"	3.—	2.—	1.60	1.20	—	—	—	—	—	—	2.90	1.60	—	—	—	—	—	—	1.60	1.30	—	—	—	—	—	—
Hartberg . .	E	"	8.—	6.50	4.50	—	—	—	—	19.—	9.50	—	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	I.	"	3.60	2.40	2.—	1.20	—	—	—	5.50	3.20	—	13.—	8.—	4.75	3.20	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Judenburg . .	II.	"	2.80	2.—	1.20	—	—	—	—	—	—	—	7.25	5.50	4.—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	III.	"	2.—	1.20	—	—	—	—	—	—	—	—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	2.40	1.60	1.20	—	—	—	—	—
Lipnica . . .	I.	"	2.40	1.60	1.20	—	—	—	—	1.30	—	—	2.60	1.80	1.30	—	—	—	—	—	1.40	—	—	—	—	—	—	—
	II.	"	1.60	1.20	—	—	—	—	—	1.30	—	—	1.80	1.10	—	—	—	—	—	—	1.20	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno . . .	E	"	5.75	4.75	3.60	2.70	2.—	1.10	—	8.—	—	—	4.—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	I.	"	4.—	3.20	2.40	1.60	1.20	—	—	3.20	—	—	2.50	1.40	—	—	—	—	—	—	1.20	—	—	—	—	—	—	—
Liezen I. . .	II.	"	2.80	2.—	1.60	1.20	—	—	—	3.20	—	—	2.40	1.30	—	—	—	—	—	—	1.20	—	—	—	—	—	—	—
	E	"	2.40	1.60	—	—	—	—	—	2.60	1.50	—	5.—	1.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liezen II. . .	E	"	1.80	1.20	—	—	—	—	—	2.60	1.20	—	4.50	2.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	E	"	6.—	4.75	3.60	2.80	2.—	1.40	—	4.—	—	—	8.—	5.—	3.20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljutomer . .	I.	"	5.—	3.80	2.70	1.80	1.20	—	—	6.50	5.—	1.60	16.—	9.50	5.50	4.—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	"	3.—	2.40	1.40	—	—	—	—	—	—	—	8.—	4.—	3.20	2.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maribor . . .	E	"	1.40	—	—	—	—	—	—	3.20	—	—	4.—	2.80	1.60	—	—	—	—	—	1.30	1.—	—	—	—	—	—	—
	I.	"	5.50	4.75	3.60	2.80	2.10	1.16	—	3.20	—	—	8.—	5.50	3.60	2.40	1.60	1.20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Murava . . .	II.	"	3.50	2.60	1.80	1.10	—	—	—	—	—	—	4.75	3.20	2.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	E	"	6.25	5.—	4.—	3.20	2.60	2.—	1.40	4.—	—	—	8.—	6.—	2.50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ptuj	I.	"	3.—	2.20	1.60	1.10	—	—	—	—	—	—	11.—	6.—	3.20	2.10	1.20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	"	1.80	1.30	—	—	—	—	—	—	—	—	4.75	2.80	1.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Radgona . . .	I.	"	4.75	3.60	2.80	2.—	—	—	—	4.75	—	—	3.60	2.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II.	"	3.60	2.80	2.—	1.20	—	—	—	—	—	—	4.50	2.40	1.60	—	—	—	—	—	2.50	1.60	—	—	—	—	—	—
Brežee (Kozje)	III.	"	2.20	1.60	1.20	—	—	—	—	—	—	—	4.—	2.60	—	—	—	—	—	—	2.40	1.60	—	—	—	—	—	—
	E	"	2.40	1.80	1.10	—	—	—	—	—	—	—	6.75	5.25	2.90	1.80	—	—	—	—	2.—	1.—	—	—	—	—	—	—
Weiz																												
Slovenji Gradec																												

50 kr., v Brežicah 22 gold. 50 kr., v konjiškem okraji 24 gold. 50 kr., v šmarnem 17 gold.

Čisti dohodek od vinogradov I. vrste ceni deželni komisijon v mariborskem okraji 50 (!) gold., v ptujskem 49 gold., v ljutomerskem 44 gold., v breškem 32 gold., v konjiškem 32 gold. in v šmarnem 19 gold.

Tako različne so cenitve. Gruntni posestniki naj pregledajo na tanko številke, in če se jim previsoke zde, naj se pritožijo, dokler je čas. Z 12. julijem t. l. pa poteče obrok za take pritožbe.

V i n s t v o.

— V vinogradih na Štajerskem in Kranjskem je po večjem že ocveto. Po hudem mrazu in deževnem vremenu meseca aprila se je bilo bati velike škode v vinogradih. Na Francoskem so res koncem aprila pozeble mlade rozgve in Francozi so cenili škodo po mrazu v vinogradih na višje od sto milijonov frankov. Tudi iz Nemškega in Ogerskega smo slišali enake pritožbe. Na Slovenskem hvala Bogu od mraza nijsmo dosti terpeli, a trte niso lepo poguale, grozdiki so se nad 5. ali 6. listom pokazali in hladni, deževni čas meseca maja je zadržal rast. Meseca junija pa smo imeli

lepe, tople dneve in tako so se grozdi naglo razvili in začeli evesti.

Kaže se zdaj, da bode še precej dobra vinska letina, vsakako dosta boljše od lanske in tudi tam, kjer so pozeble prve rozgve, so poglala postranska oka in ne bode branje preslabo. Pa kje je še jesen?

Vinske cene so še zmirom visoke. Na Štajerskem je pohorsko vino od leta 1872 od Maribora do slovenske Bistrice po 14 do 18 gld avst. vedro (40 bokalov), v Ormuži in Ljutomeru so cene še višje. Starejša vina od l. 1868 in 1869 se samo še pri vinskih trgovcih najdejo in so po 20 do 30 gl. vedro. Slabejša štajerska vina od leta 1872 so pa

11 do 13 gld. na vedro. Dolenjska vina so po 14 do 16 gold. Ker so domača vina tako draga, so začeli vinotržci uvažati laška in tirolska vina. Črna laškega Siciljanca leži v Trstu nad 40.000 veder in se dobi po 13 do 18 gld. vedro. Na Gorenjskem točijo tirolska vina; v Mariboru pa črna laška.

— **Vinorejno društvo** se je v Slovenski Bistrici pod Pohorjem na slov. Štajerskem ustanovilo. To društvo bode skrbelo za boljše obdelovanje vinogradov in za umno kletarstvo. Blizu Slovenske Bistrice so obširni vinogradi v najboljših legah na podnožji Pohorja.

Vravnaje zemljiškega davka.

Beseda gruntnim posestnikom.

Zemljiški davek, kakoršnega zdaj plačujejo gruntni posestniki, je bil že pred petdesetimi leti naložen. Takrat so bili komisijoni postavljeni, kateri so cenili, koliko ne-sejo njive, vinogradi, travniki itd. čistega prihodka na leto in potem je davek bil izračunjen. Gruntni davek pa je tačas bil prav neprimerno naložen, v nekih deželah, posebno na Kranjskem in Slovenskem Štajerskem previsok, v drugih prenizek. Da se ta nepravilnost odpravi, se zdaj v vseh deželah našega cesarstva gruntni davek na novo izračuna.

Pri vsakem okrajnem glavarstvu so se leta 1869 sestavili okrajni cenilni komisijoni iz cesarskih uradnikov in zaupnih mož, kateri sami davke plačujejo od svojih gruntov. Ti komisijoni so za vsak kraj morali izračunati prihodke od zemljišč ali gruntov: 1. koliko se pridelala, 2. cene pridelkov, in 3. stroške obdelovanja. Ker so pa letine različne, tedaj prihodki skoraj vsako leto drugačni, so morali komisijoni poizvedeti za poslednjih petnajst let od leta 1854 do 1869, koliko se je povprek pridelalo, kakšno ceno so pridelki: žito, vino, drva itd. imeli, koliko se je plačalo delavcem, hlapcem in deklam i. t. d.

Na tej podlogi so okrajni komisijoni delali svoje račune in jih poslali deželnemu komisijonu v glavno mesto.

Na Štajerskem je deželni komisijon v Gradci že pregledal te tarife, jih preuredil, kjer so se mu previsoke ali preniske zdele ter jih po vsej deželi razglasil. V včerajšnjem listu so tarife za Štajersko natisnene in prinesemo o svojem času tudi tarife za Kranjsko in druge slovenske dežele. Graški deželni komisijon je neke tarife znižal, posebno za vranski in celjski okraj, vendar so še zdaj za ta dva okraja tarife previsoke. Zdaj imajo okrajne cenilne komisije in občine ali soseske pravico pritožiti se, ako se jim tarife previsoke zde.

Poslednji čas za ulaganje pritožeb pa je za Štajersko do 12. julija tega leta.

Tarife bodo podloga gruntnemu davku. Naj tedaj gruntni posestniki vsake občine te tarife pregledajo, naj tarife svojih okrajev primerjajo z onimi za sosedne okraje in če se jim previsoke zde, naj se občine pritožijo. Take pritožbe pa ne smejo biti površno napisane. Treba je dokazati, da so se ali prihodki od zemljišč in cene pridelkov previsoko cenile, ali pa stroški prenisko v račun vzeli.

Zato bi se moralo pregledati, kako so okrajni cenilni komisijoni cenili prihodke in stroške. Te cenitve pa leže pri okrajnih glavarstvih, kjer so se izdelale tarife. Občine se naj tedaj obrnejo do enega uda cenilne komisije svojega okraja, do katerega imajo zaupanje, da jim pomaga pri izdelovanju pritožbe.

Razvrstenje gruntov v razrede se bode zgodilo, kadar državni komisijon na Dunaji vse deželne tarife pregleda. Potem še bode tudi gruntnim posestnikom mogoče, saj to doseči, da se njihovi grunti ali zemljišča vrstijo v kak nižji razred.

Tarife za Kranjsko še niso od deželnega komisijona izdelane, ampak še le od okrajnih cenilnih komisij; tedaj za Kranjsko še niso razglašene in tudi še nij obrok za pritožbe napovedan.

Strašna bolezen.

S Pivke 27. junija [Izv. dop.] V velikem strahu je tukajšnje ljudstvo zaradi epidemične bolezni „uščev“ (Friselausschlag), ki v Slávini, Seleich, Kočah, Žejah, Matenji vasi in Rakitniku razsaja in mori. Strašna je res ta bolezen kajti človek je v 12 urah zdrav, bolan in mrtev. Umirali so sedaj največ odrasli okolo dvajsetega in tridesetega leta. Gospodje duhovniki so skoro noč in dan z obhajilom na potu in kakor je čuti, je v nekaterih vaseh že čez trideset bolnikov. Ako bode bolezen tako napredovala kot je sedaj pričela, kmalu bode po vaseh vse tiho in prazno, kajti vse bode v bolniške postelji zdihovalo. Ljudstvo je vse zbegano

in tožno; a kaj bi tudi ne bilo, ko je skoro v vsaki hiši bolnik in v nekaterih še več. V takih prilikah so mrtvašnice zelo potrebne, kajti kakor hitro je mogoče, treba je mrvice v njo prenesti, ker je bolezen nalezljiva. — Sedaj ko to pišem, imamo že dva v mrtvašnici in prej, ko bode jutri poldne, bode že morda mrtvašnica premajhna. — Želeti bi pa bilo, da bi bile mrtvašnice trdno zidane in na primernih prostorih pokopališč; ne pa kake raztrgane lesene barake preblizu šolskih poslopij (kakor je pri neki kaplaniji na Pivki), kjer se vsaki dan šolska mladina zbira in lahko bolezen po vsej okolici zatrosi.

Nove postave (zakoni.)

Velika preglávica na kmetih so berači, lenuhi, potepuhi in klateži (klači), kateri brez dela pohájkujejo in živé ob stroških poštenega delavnega gospodarja. Postave poprej nobene nij bilo, ka bi v strahu imela take delomrzne ljudi. A zdaj je razglašena postava sè 10. maja 1873. leta, katera ukaže, kako naj se kaznujejo klači in potepuhi, kateri nečejo delati.

Ta postava veleva v prvem členu:

„Kdor brez trdnega prebivališča okolo pohájkuje ali svoje prebivališče pustivši se brez dela in posla po svetu klati, kaznjevan bode za potepuha tako, da ga zadene osem dni do enega meseca zapora, če se ne more izkazati, da more ob svojem živeti, ali da se izkuša pošteno hraniti. Če je tak klatež že večkrat bil kaznjevan, sme se mu prisoditi mesec dnij do tri mesece trdega zapora.“

V ta člen spadajo tudi vsi berači, kadar iz svoje vasi gredo po bližnjih vaséh beračit. Županu ali občinskemu načelniku je dolžnost, take postopače odpravljati pred sodbo, katera jih potem obsója, in zapira.

Dalje govori postava:

„Prepovedano je vsacemu, kakoršno koli spričevalo o nesrečah ali uboštvi dati komur koli v ta namen, da človek, kateremu bi se tako spričevalo dalo, potem z njim od vasi do vasi pohaja in berači. Kdor da tako spričevalo iz rok, plača 10 do 100 goldinarjev kazni.“

To je dobro in pametno. Dozdaj se je res dosti kratov pripetilo, da so se berači izkazávali s takimi spričevali, katero je bilo ali od zdravnika, da ne morejo delati, ker so bolehní, ali od fajmoštra (župnika), da so ubogi, ali od občinskega načelnika, da jim je hiša pogorela itd. Odslej takih spričeval nikdo ne sme dajati, če neče 10 do 100 goldinarjev kazni plačati, in tega ne bode nihče hótél.

(Konec postave prinesemo v prihodnjem listu.)

Potres zemlje.

— (Potres zemlje.) V nedeljo 29. junija smo ob 5. uri in 10 minutah zjutraj čutili tukaj v Ljubljani silni potres. Slišalo se je kakor daljni grom, potem se je tresla zemlja in hiše, okna so šklepetala in na mnogih krajih je od zida se rušil omet. Prvi močni potres je trajal 2 sekundi, potem je malo ponehalo in prišel je drugi tudi 2 sekundi. Potres je šél od severo-vzhoda proti jugo-zahodu. Na bližnjem močvirji je bil še silnejí. Tudi od drugod se nam piše od tega potresa. V Trstu je bil 12 sekund čutiti. Treslo se je, kakor bi valovi barko zibali v naglih sunkih; po 20 minutah se je na novo začelo tresti skoz 4 sekunde, pa bolj mirno. Vrata so škripala in pri nekaterih večjih hišah so popokale kamenitne stopnice. Sliši se, da je v nekih hišah škoda po potresu velika. — Iz Ajdovščine se nam piše 29. junija: Denes ob 5. uri zjutraj bil je pri nas velikanski potres, katerega se naj starejši ljudje ne spominjajo. Trajal je dobro minuto. Izhajal je od zahoda proti izhodu, s prva bolj močan, potem vedno slaběji. Ljudje, kateri so še v spavnicah bili, govoré, da se je postelja pod njimi zibala kot čoln na vodi. Steklenice in lučniki na mizah so se zvrnili, slike na zidovji majale, kot bi jih hudi vihar pihal. Druge nesreče pa nij bilo nobene. — Iz Šmarja pri Gorici se poroča, da je bil 29. junija ob 5. uri zjutraj velikanski potres, ki je trajal pol minute in proti koncu vedno bolj močan; izhajal je od zahoda proti izhodu.